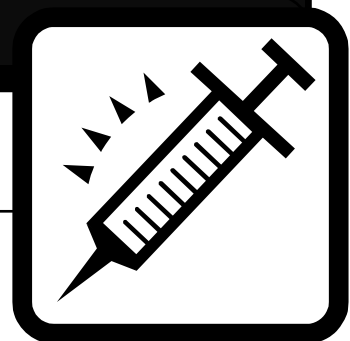

PROJECTHANDLEIDING

Verpleegtechnische handelingen

Kerntaak 2: Bieden van ondersteunende, activerende begeleiding en zorg.

Werkproces: 2.7 Voert verpleegtechnische handelingen uit

Als medewerker gehandicaptenzorg/gespecialiseerde doelgroepen zul je, als het nodig is, verschillende verpleegtechnische handelingen moeten kunnen uitvoeren, zoals het toedienen van medicatie, wonden verzorgen of het toepassen van zwachteltechnieken.

Voorheen mochten alleen verpleegkundigen verpleegtechnische handelingen uitvoeren, maar sinds het invoeren van de Wet BIG (Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg) bestaat er geen algemeen verbod meer op het verrichten van 'medische handelingen' door niet-artsen. De uitoefening van de geneeskunst is nu in principe aan iedereen toegestaan. Dit geldt echter niet voor de voorbehouden handelingen. Dit zijn handelingen die op basis van de wet alleen beroepsmatig mogen worden verricht. Een duidelijk voorbeeld hiervan is het verrichten van een openhartoperatie. Voorbehouden handelingen zijn die handelingen die voor de zorgvrager een verhoogd risico met zich meebrengen als ze worden uitgevoerd door een ondeskundige. De andere handelingen –de risicovolle handelingen– zouden jullie, na toestemming, zonedig uit kunnen voeren op je werk. Er is een voorbehouden handeling die je volgens het Kwalificatiedossier 2011 wel mag uitvoeren, nl subcutaan injecteren.

In de workshops gaan we nader in op de Wet BIG en andere wetten en regels. Ook gaan we in op het geven van medicijnen in verschillende vormen, waar moet je nu op letten en wat is hierin belangrijk? We gaan leren hoe je medicijnen moet toedienen per injectie: subcutaan en intramusculair. Ook deze termen zullen nader behandeld worden. Daarnaast leer je wonden verzorgen, zwachteltechnieken en het verlenen van eerst hulp. Wat we ook gaan behandelen is jouw houding en het toepassen van verpleegtechnische handelingen. Hoe ga je met een cliënt om? Welke voorzorgsmaatregelen neem je? Hoe ga je om met situaties waarin je niet zeker weet of je de handeling wel uit kan/mag voeren?

Het gewenste resultaat zal zijn:

- *De verpleegtechnische handelingen zijn op een professionele manier, volgens wet- en regelgeving uitgevoerd.*
- *Bij de uitvoering van de verpleegtechnische handelingen is er rekening gehouden met de situatie en de omstandigheden van de cliënt.*

De medewerker voert de volgende verpleegtechnische handelingen uit:

- Medicijnen checken (dosering etc), registreren, distribueren
- Medicijnen toedienen: oraal, rectaal, vaginaal, via de huid, via slijmvliezen, via de luchtwegen en dient zuurstof toe
- Medicijnen toedienen per injectie: subcutaan (dit betreft een voorbehouden handeling)
- Wonden verzorgen: rode wonden, gele wonden
- Zwachteltechnieken toepassen
- Monsters verzamelen ten behoeve van diagnostiek (steriel en niet steriel materiaal)
- Verlenen van eerste hulp (somatisch) bij verwondingen, verslikking, verstikking, vergiftiging, ademstilstand, circulatiestilstand
- Maagsonde, stoma en blaaskatheter observeren, controleren en verzorgen
- Sondevoeding toedienen.

De medewerker dient bekwaam te zijn om deze handelingen uit te voeren en voert de handelingen altijd uit in opdracht van een 'zelfstandig bevoegd' beroepsbeoefenaar (arts).

Prestatie:

- A. Een schriftelijke casus waarna je verschillende vragen gaat maken. (individueel, klassikaal)
- B. Rollenspel: Je krijgt een casus met een verpleegtechnische handeling die we tijdens de workshops behandeld hebben. In groepjes van 3 personen ga je die casus, een praktijksituatie, simuleren. Dat betekent dat ieder van jullie afzonderlijk een casus krijgt. Tijdens de uitvoering van de casus neem je steeds een andere rol in. Er worden dus 3 rollenspelen gedaan waarin elke keer de rollen als volgt verdeeld worden.
 - Jij als medewerker gehandicaptenzorg/gespecialiseerde doelgroepen.
 - Een cliënt.
 - Een observant (Deze observeert de medewerker. Tijdens de nabespreking zal dit observatieverslag bekeken worden.)
- C. Per rol staat er 5 tot 10 minuten, afhankelijk van de casus.

Prestatie eisen:

- A. Antwoorden op de vragen naar aanleiding van de casus.
- B. Rollenspel:
 - De medewerker voert de verpleegtechnische handeling uit volgens het protocol.
 - De medewerker kan vertellen waarom de verpleegtechnische handeling wordt uitgevoerd en kan daarin ideeën en meningen naar voren brengen en onderbouwen.
 - De medewerker verleent voor- en nazorg aan de cliënt.
 - De medewerker handelt op eigen initiatief zonder de hulp van de collega's/klasgenoten.
 - De observant toont aan welke factoren uit het protocol juist waren en welke nog aandachtspunten zijn.

Feedback:

De casustoets moet met een voldoende behaald zijn. Een 5,5 wordt nog een voldoende. De toets wordt nagekeken door de docent.

De docent en de medegroepsleden geven direct feedback op het handelen tijdens de rollenspellen.

Literatuur en materialen:

Om de workshops te kunnen volgen moet je in het bezit zijn van:

- Reader verpleegtechnische handelingen.
- Protocollen van je eigen organisatie waar je stage loopt.

Plan van aanpak:

Er worden 5 workshops aangeboden. Per workshop wordt er een thema behandeld en wordt de vaardigheid geoefend in het praktijklokaal. In les 5 nemen we medische termen door die je in de praktijk kunt tegenkomen, daarnaast is er ruimte voor eigen inbreng. Misschien kom je in de praktijk andere verpleegtechnische vaardigheden tegen die we niet in de workshops behandelen, die vaardigheden bespreken we dan in die les. In les 9 doorlopen we nogmaals alle workshops en wordt er in het praktijklokaal geoefend. De laatste les zal de prestatie zijn waarin de geworven kennis wordt getoetst.

WORKSHOP 1:

Wet- en regelgeving

In deze workshop krijg je informatie over de inhoud van het project. Er wordt ook aandacht besteed aan wet- en regelgeving in de zorg.

Je leert wat voorbehouden handelingen zijn en wat de *Wet BIG* inhoudt.

Resultaat:

- Je kunt weergeven wat de Wet BIG voor betekenis heeft voor de beroepsuitoefening van de verpleegkundige.
- Je kunt weergeven wat er met het begrip rechtspositie wordt bedoeld.
- Je kunt weergeven wat er onder een voorbehouden handeling wordt verstaan.
- Je kunt weergeven wat het bestaan van de voorbehouden handelingen betekent voor de zorgvrager en voor de zorgverlener.
- Je kunt weergeven wat de consequenties van voorbehouden handelingen zijn voor jouw eigen gedrag.

Duur:

1 x 4uur

WORKSHOP 2:

De zorgvrager met wonden

In deze workshop krijg je informatie over het verzorgen van rode en gele wonden en ga je oefenen in het praktijklokaal met de verzorging van wonden en het aanbrengen van verschillende zwachtels.

Inhoud:

- Rode en gele wonden
- Zwachteltechnieken

Resultaat:

- Je weet wat rode en gele wonden zijn en wat de behandelingsmogelijkheden zijn;
- Je kunt weergeven welke soorten zwachtels er zijn en aan de hand van diverse principes de effecten benoemen.

Duur:

1 x 2 uur theorie en 1 x 2 uur praktijk

WORKSHOP 3: Medicijnen

Bij het toedienen van medicijnen denk je waarschijnlijk al gauw aan het slikken van medicijnen. Maar medicijnen kunnen op verschillende manieren worden toegediend: de *enterale* (via het maagdarmkanaal) en de *parenterale* (buiten het maagdarmkanaal) toediening. Bij enterale toediening wordt het geneesmiddel via het maagdarmkanaal in het bloed opgenomen. Parenteraal wil zeggen dat het op een andere wijze dan enteraal wordt toegediend, bijvoorbeeld via de huid, via de slijmvliezen van ogen, neus of vagina, via de luchtwegen of door middel van een injectie.

Waar je als zorgverlener verpleegkundige ook werkzaam bent, binnen de intramurale of de extramurale zorg, er gaat geen dag voorbij of je dient wel medicatie toe. Ook in de zorg voor gehandicapten. Wat dit onderwerp betreft, is er de laatste jaren veel veranderd. Denk maar aan een zorgvrager die thuis verblijft met een infuus. Ook wat de manieren van toedienen betreft verandert er veel. Zo is het tegenwoordig mogelijk om onderhuids een pompje met medicatie te implanteren dat continu een bepaalde hoeveelheid medicatie afgeeft.

Naast de toedieningsvormen komen ook de observatie, de registratie en eventuele effecten van toediening in deze workshop aan de orde.

Inhoud:

- Toedienen van medicijnen:
 - Oraal
 - Rectaal
 - Vaginaal
 - Via de huid
 - Via slijmvliezen
 - Via de luchtwegen
 - Per injectie: subcutaan en intramusculair
- Rekervaardigheden
- Toedienen van zuurstof
- Oefenen in het praktijklokaal met het geven van medicijnen
- Oefenen in het praktijklokaal met het toedienen van zuurstof

Resultaat:

- Je hebt de basiskennis die nodig is om medicijngebruik te kunnen controleren.
- Je hebt de basiskennis die nodig is om het medicijngebruik te kunnen registreren.
- Je weet in welke situaties geneesmiddelen per inhalatie en per injectie toegediend worden.
- Je bent in staat op verantwoorde wijze medicatie toedienen per injectie, subcutaan en intramusculair.
- Je kunt weergeven waarom controle op het toedienen van medicatie essentieel is.
- Je kunt weergeven wat de redenen zijn voor het toedienen van zuurstof.
- Je weet welke toedieningssystemen er bestaan voor het toedienen van zuurstof.
- Je bent op de hoogte van de complicaties die zich kunnen voordoen bij het toedienen van zuurstof.
- Je bent in staat zuurstof toe te dienen aan een zorgvrager;

Duur:

3 x 2 uur theorie, 3 x 2 uur praktijk

WORKSHOP 4: EHBO

In deze workshop leer je hoe je moet handelen bij ongevallen en ongelukken die kunnen gebeuren in je werkomgeving. Het gaat daarbij vooral om ongevallen in en om het huis of de instelling. Eerste hulp bij ongelukken speelt in de eerste behandeling van ongevallen een wezenlijke rol. Deskundige, slagvaardige en adequate eerste hulp kan onnodige complicaties voorkomen en soms zelfs levens redden. Je leert eerst de algemene regels die gelden als je eerste hulp moet verlenen. Daarna kijk je naar de verschillende verbandmiddelen. Vervolgens komen er diverse beschadigingen aan bod, zoals huidverwondingen, beschadigingen van botten en spieren, hersenletsel, enzovoort. Ook levensbedreigende zaken als vergiftigingen, ademhalings- en circulatiestoornissen krijgen de nodige aandacht.

Als medewerker ben je meestal als eerste bij een acute noodsituatie, denk maar aan een vinger tussen de deur of een verslikking. Het is vaak van belang direct te handelen. In deze workshop leer je hoe je eerst hulp moet verlenen (somatisch) bij verwondingen, verslikking, verstikking, vergiftiging, ademstilstand en circulatiestilstand.

Inhoud:

- Eerste hulp
- Verslikking of verstikking
- Vergiftiging
- Oefenen in het praktijklokaal

Resultaat:

- Je bent in staat adequaat te reageren bij ongevallen in onvoorziene situaties.
- Je bent in staat eerste hulp te verlenen.
- Je weet hoe je vitale levensfuncties moet controleren.
- Je kunt de handgreep volgens Heimlich toepassen.
- Je weet hoe je moet handelen indien iemand een ademstilstand of circulatiestilstand heeft (Beademing, plaats bepalen van een hartmassage, het uitvoeren van een hartmassage).

Duur:

1 x 2 uur theorie, 1 x 2 uur praktijk

WORKSHOP 5:

Monsters verzamelen

Zorgvragers en zorgverleners hebben rechten en plichten die de basis vormen voor hun samenwerking. Recht op informatie en privacy geldt ook bij onderzoeken, hoe eenvoudig ze soms zijn. In deze workshop wordt daarbij specifiek naar de rol van de verpleegkundige gekeken. Naar aanleiding van de anamnese en het lichamelijk onderzoek worden laboratoriumonderzoeken aangevraagd. Naast bloedonderzoek komt het onderzoeken van faeces, urine en sputumonderzoek aan de orde. Deze laatste drie worden behandeld in deze workshop.

Inhoud:

- Wet WGBO
- Steriele en niet-steriele monsters
- Het opvangen van steriele en niet-steriele monsters

Resultaat:

- Je kunt uitleggen wat de Wet Geneeskundige Behandelingsovereenkomst (WGBO) inhoudt.
- Je bent in staat een niet-steriel monster urine, faeces en sputum op te vangen voor onderzoek.
- Je bent in staat steriele en niet-steriele monsters te verzamelen ten behoeve van diagnostiek.

Duur:

1 x 2 uur theorie, 1 x 2 uur praktijk

WORKSHOP 6: Anatomie

In de praktijk waar jullie stage lopen/gaan werken, zul je een aantal verpleegtechnische handelingen uit moeten kunnen voeren. Waarschijnlijk hebben jullie met een aantal van deze handelingen al ervaring op gedaan, bijvoorbeeld met het uitdelen van medicijnen of het verzorgen van wonden. Om verpleegtechnische handelingen op een verantwoorde manier uit te kunnen voeren, is het belangrijk dat je weet hoe het lichaam in elkaar zit. Het vak Anatomie wordt aan het eind van dit project afgesloten met een schriftelijke kennistoets. Je dient de toets met een voldoende af te ronden.

Inhoud:

- Anatomie van het lichaam.

Resultaat:

- Je bent in staat de kennistoets Anatomie met een voldoende af te sluiten.

Duur:

9 x 2 uur.

PROJECTFORMULIER – Verpleegtechnische handelingen

BBL – MZ Niv.3/4

Naam: _____ **Klas:** _____ **Datum:** _____ **Loopbaanbegeleider:** _____

2.7 Voert verpleegtechnische handelingen uit

Competentie	Beoordelingscriteria	Product	O	V	G
Instructies en procedures opvolgen	Je volgt veiligheidsregels en –voorschriften en protocollen. Je voorziet in een optimaal controlesysteem. Je werkt binnen de wettelijke richtlijnen, zodat een kwalitatief goede en veilige uitvoering van verpleegtechnische handelingen gewaarborgd is.	Schriftelijke casustoets. +			
Materialen en middelen inzetten	Je kiest de geschikte materialen, hulpmiddelen en apparatuur voor de uit te voeren verpleegtechnische handelingen. Je gebruikt deze effectief, vindingrijk, efficiënt, zorgvuldig en veilig, zodat een professionele inzet van materialen en middelen is gegarandeerd.	Rollenspel			
Vakdeskundigheid toepassen	Je handelt en rekent accuraat. Je vormt je snel een beeld van de lichamelijke en psychische gesteldheid van de cliënt, waaronder angst of weerstand. Je voert verpleegtechnische handelingen volgens professionele normen uit. Je neemt binnen de gestelde kaders op tijd de nodige beslissingen. Je schakelt zonodig een arts (of leidinggevende) in. Zo kunnen de verpleegtechnische handelingen op een verantwoorde wijze en volgens gestelde kwaliteitseisen verricht worden.				

Naam en handtekening LoopBaanBegeleider: _____

Datum: _____

Praktijkaart BBL MZ 'Verpleegtechnische handelingen'

Naam: _____ **Klas:** _____ **Praktijkbegeleider:** _____ **Datum:** _____

Praktijkopdracht 1

Je voert, daar waar het voortkomt, verpleegtechnische handelingen uit. Je doet dat volgens de voorschriften van de instelling.. Voordat je de verpleegtechnische handelingen uitvoert, controleer je de psychische gesteldheid van de cliënt. Ook controleer je zijn gezondheidstoestand. Als de cliënt bang is, onzeker is of weerstand heeft probeer je die weg te nemen. Je legt steeds uit wat je doet, waarom je het doet en hoe je het doet. Je zorgt ervoor dat de verpleegtechnische handelingen door een deskundige collega gecontroleerd worden.

Competentie	Beoordelingscriteria	O	V	G
-------------	----------------------	---	---	---

2.7 Voert verpleegtechnische handelingen uit

Vakdeskundigheid toepassen	<p>Je handelt en rekt accuraat.</p> <p>Je vormt je snel een beeld van de lichamelijke en psychische gesteldheid van de cliënt, waaronder angst of weerstand.</p> <p>Je voert, daar waar het voorkomt, de verpleegtechnische handelingen volgens professionele normen uit.</p> <p>Je neemt binnen de gestelde kaders op tijd de nodige beslissingen.</p> <p>Je schakelt zonodig een arts (of leidinggevende) in.</p> <p>Zo kunnen de verpleegtechnische handelingen op een verantwoorde wijze en volgens gestelde kwaliteitseisen verricht worden.</p>			
Materialen en middelen inzetten	<p>Je kiest de geschikte materialen, hulpmiddelen en apparatuur voor de uit te voeren verpleegtechnische handelingen.</p> <p>Je gebruikt deze effectief, vindingrijk, efficiënt, zorgvuldig en veilig, zodat een professionele inzet van materialen en middelen is gegarandeerd.</p>			
Instructies en procedures opvolgen	<p>Je volgt veiligheidsregels en –voorschriften en protocollen.</p> <p>Je voorziet in een optimaal controlesysteem.</p> <p>Je werkt binnen de wettelijke richtlijnen, zodat een kwalitatief goede en veilige uitvoering van verpleegtechnische handelingen gewaarborgd is.</p>			

Naam: _____ **Klas:** _____ **Praktijkbegeleider:** _____ **Datum:** _____

Zorgvaardigheden maatschappelijke zorg niveau 3 en 4

Naam:

- Op dit overzicht laat je aftekenen wanneer je (zelfstandig) hebt geoefend in het Skillslab.
- Verder kun je er op bijhouden wanneer je welke handeling hebt getoetst en of dit in het Skillslab, de Praktijk of allebei was.
- Aftekenen op school wordt gedaan door de instructeur Skillslab

REINIGEN EN DESINFECTEREN VAN HANDEN.

Handeling	Datum	Paraaf	Skillslab toets		BPV Toets	
			Datum	Paraaf	Datum	Paraaf
Handen wassen.						
Handen desinfecteren.						
Aantrekken van (steriele) handschoenen						

DE LICHAAMELIJKE VERZORGING

Handeling	Datum	Paraaf	Skillslab toets		BPV Toets	
			Datum	Paraaf	Datum	Paraaf
Het wassen van een volwassene zorgvrager op bed.						
Hulp bieden bij het douchen / baden						
Hulp bieden bij het wassen aan de wastafel						
Verzorging van het gebit.						

DE LICHAMELIJKE VERZORGING (vervolg)

Handeling	Datum	Paraaf	Skillslab toets		BPV Toets	
			Datum	Paraaf	Datum	Paraaf
Verzorging van de gebitsprothese en de mond.						
Het scheren van de baard/snor: elektrisch						
Verzorging van nagels aan handen en voeten.						
Verzorging van de oren en (eventueel) hoorapparaat.						
Het aan- en uitkleden van een zorgvrager met een bewegingsbeperking.						
Biedt hulp bij menstruatie						

HULP BIEDEN BIJ ETEN EN DRINKEN

Handeling	Datum	Paraaf	Skillslab toets		BPV Toets	
			Datum	Paraaf	Datum	Paraaf
Hulp bieden bij eten van vast, gemalen en dun en dik vloeibaar voedsel. (eventueel met hulpmiddelen)						
Hulp bieden bij eten en drinken bij slikproblemen						

HULP BIEDEN BIJ DE UITSCHIEDING

Handeling	Datum	Paraaf	Skillslab toets		BPV Toets	
			Datum	Paraaf	Datum	Paraaf
Op 2 manieren een po geven op bed.						
Urinaal aanleggen.						
Hulp bieden bij incontinentie. Gebruik diverse materialen.						
Condoomkatheter aanbrengen.						
Biedt hulp bij braken.						
Biedt hulp bij het opgeven van sputum						

HULP BIEDEN BIJ MOBILITEITSPROBLEMEN

Handeling	Datum	Paraaf	Skillslab toets		BPV Toets	
			Datum	Paraaf	Datum	Paraaf
Beheerst techniek(en) voor verplaatsingen in bed.						
Beheerst techniek(en) met gebruik van glijzeil / glijrol.						
Beheerst transfer(s) van ZIT naar ZIT						
Beheerst transfer(s) m.b.t. houding in de (rol-) stoel						
Beheerst transfer(s) van LIG naar LIG						
Kan loopbegeleiding geven met en zonder hulpmiddelen. (rollator, krukken, wandelstok)						
Kan op verantwoorde wijze gebruik maken van een tillift.						
Kan zorgvrager verplaatsen m.b.v. een rolstoel						

VERZORGEN VAN HET BED VAN DE ZORGVRAGER

Handeling	Datum	Paraaf	Skillslab toets		BPV Toets	
			Datum	Paraaf	Datum	Paraaf
Het verzorgen van een bed zonder zorgvrager.						
Het verzorgen van een bed met een zorgvrager die kan draaien.						

MAATREGELEN OM COMPLICATIES VAN LANGDURIGE INACTIVITEIT OF BEDRUST TE VOORKOMEN

Handeling	Datum	Paraaf	Skillslab toets		BPV Toets	
Kan steunkousen aantrekken bij zorgvrager.						

BEWAKEN VAN DE VITALE FUNCTIES

Handeling	Datum	Paraaf	Skillslab toets		BPV Toets	
			Datum	Paraaf	Datum	Paraaf
Kan de lichaamstemperatuur opnemen: <ul style="list-style-type: none">• rectaal• axillair• auriaal• oraal						

Naam:

- Op dit overzicht laat je aftekenen wanneer je (zelfstandig) hebt geoefend in het Skillslab.
- Verder kun je er op bijhouden wanneer je welke handeling hebt getoetst en of dit in het Skillslab, de Praktijk of allebei was.
- Aftekenen op school wordt gedaan door de instructeur Skillslab

Medicijnen

Handeling	Datum	Paraaf	Skillslab toets		BPV Toets	
			Datum	Paraaf	Datum	Paraaf
Medicijnen checken, registeren en distribueren.						
Oraal						
Rectaal						
Vaginaal						
Via de huid						
Via de slijmvliezen						
Via de luchtwegen.						
Subcutaan						
Intramusculair						

Zwachteltechnieken

Handeling	Datum	Paraaf	Skillslab toets		BPV Toets	
			Datum	Paraaf	Datum	Paraaf
Enkel						
Knie						
Pols						
Arm						
Schouder						

Monsters verzamelen / sondevoeding

Handeling	Datum	Paraaf	Skillslab toets		BPV Toets	
			Datum	Paraaf	Datum	Paraaf
Niet steriel						
Steriel						
Geven van sondevoeding						

Verzorgen rode en gele wonden

Handeling	Datum	Paraaf	Skillslab toets		BPV Toets	
			Datum	Paraaf	Datum	Paraaf
Rode wonden						
Gele wonden						

EHBO vaardigheden

Handeling	Datum	Paraaf	Skillslab toets		BPV Toets	
			Datum	Paraaf	Datum	Paraaf
Verwondingen						
Verslikking						
Verstikking						
Vergiftiging						
Ademstilstand						
Circulatiestilstand						